

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota,
Kiadóhivatal
Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)
(Aradi Nyomda Vállalat.)
Sürgönycim: Közlöny, Arad.
Telefonszám
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.
Egyes szám ára 2 let, vasárnap
3 let. Buorestitben 50 baalval
több.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Egyes évre ... 480 Let.
Fél évre ... 240 Let.
Negyed évre ... 120 Let.
Havonta ... 40 Let.
Hirdetések díjazás szerint

Felölts szerkesztő:
Károly József.
Cenz. I. NICHIN.

A tizedik nyársirató

Fenn a levegőekben, a telegrafdrótok fölött, itt északon már megtartották internacionális kongresszusukat a fecskék, amelyek így őszidőben dél felé vándorolnak. Téli sarkterek szele füttyent, ahogy Ady Endre mondaná és küldi már csókjait a természet temetője. Nyársiratóra áll a világ, amelynek tíz éve nem volt nyara. Valahol Belgrádban, ezelőtt kilenc nyárral elcsattant egy veszekedő bomba és azóta nincs béke a világon. Drága deris napsugaras nyarak, amikor utlevélhivatal nélkül lehetett átrepülni országhatárokat. Boldog és soha el nem felejthető forró évszak, amikor majdnem mindegy volt, hogy a Lidon nyaralsz-e, Osz tendében hűsülsz, vagy a Balatonon csolnakázol, amikor husz fillérrrel jobban állt a német márka, mint a magyar korona, amikor a nikkei hatos előtt levettük a kalapot és amikor egy olyan költségvetés, mint amilyennel biliókban lapdázna a német pénzügyi diktátorok, csak matematikusok fantasztikus egyenlet-problemáinál szerepelhettek. Hol vagytok már, hova tűntetek el és meddig várunk még rátok?

Hova szaladjon a megtévedt és földült ember, kinek a kezét fogja, kiben lásson barátot és kiben ellenséget? A vég nélküli zsoldostalozás, a világ diplomáciájának frakkos sakkjátéka hol végződik és mért kezdődött el? Hol van az a citoyen, hol van az a konzolidált kispolgár, aki úgy, mint a békeben, észre fordulva az idő, megengedheti magának az elkövetkező téli hónapok logikus költségvetését? De tovább megyünk, nemcsak ezt, hanem egész egzisztenciájának megfontolt és szabályszerű ivét, amely beosztott kategóriákban szögezte le a napnak, az évrnek vagy egy fél életnek a munkaprogramját, hogy ennek a gyilmölcséből gondtalanul hajthassa le párnáira fejét, ha beköszönt az élet tele. Ki mer ma, ha tisztviselő, a nyugdíjat bázisnak tekintve családot alapítani vagy lakást berendezni, ha egyáltalán kap? Ez a felfordult és megbomlott világrend kivetette nyergéből a kiségzisztenciát, akinek ma nincsen módjában végezni a biztosítást magának, mert ebből minden pillanat-

ban kikölkentheti a mindent kormányzó szent zürichi zárlat.

És a biztos bázisú létföltételek, a gondosan megállapítható családi tűzhely és a pontosan elindított életvonalat pályája helyett gazdasági és politikai életünk teljes kikiklását jelzik azok a világesemények, amelyek ma az újságok híreit dominálják. Hába H. O. Wells profétáskodó jóslata, amely Európai Egyesült Államokat és a háboru nyomán fölsarjadt új nemzedékek munkabíró energiáit tartja a jövő oszlopának, hiába Barbussenek vagy Anatole France-nak reménykedő pacifista optimizmusa: Európa közepén fölszállt a hullagöz és egy kontinens orrfacsaró bomlását jelzi. A drága és régvárt nyarak vajjon visszatérnek-e és el tudunk-e képzelni egy olyan Európát, amelynek szótárából kitorölték azt a szót, hogy mobilizáció, vagy azt, hogy konferencia, utlevél, lakáshivatal, destrakció vagy forradalom? Kérdések, amelyekre a történelem hullámzó áradatában már csak friss nemzedékek adhatnak választ és amelyek a ma élő generációk előtt nyitott problémák kapuját ástják felénk.

A tizedik nyársiratón sem lehet összefoglalást adni mind a tíz elmúlt nyárról s ha csak az utolsót kapjuk ki a többi közül, akkor is megdöbbentő és katasztrófális jelenségek mutatkoznak. Az Etna ki törésével és Sztambuljuszky megöletésével kezdődik ennek a nyárnak a históriája, ami után kisebb-nagyobb világpolitikai események után pontot tesz ismét a Balkánon a korfui bonyodalom és véres fölkiáltójelet Kelet történelmi katalizmája.

Fenn a levegőekben a telegrafdrótok fölött a dél felé vándorló fecskék már megtartották kongresszusukat. Az egyetlen igaz és örök kongresszus ez a madarak ártatlan és vértelen világában, amelyből békét, hitet és erőt tanulhatna Genua, Karlsbad és Lausanne.

Nitti ismét a politikai aktivitás terére lép. Rómából táviratozzák: Nitti volt olasz miniszterelnök legközelebb visszatér Rómába és újra részt vesz a parlamentáris és a közéletben.

Le a napirendről! Befejeződött az olasz-görög konfliktus: A Népszövetség sikere.

Gentből táviratozzák: A népszövetségi tanács az olasz-görög konfliktusban hozott nagyköveti értekezlet döntésére már választott. A népszövetségi tanács a nagyköveti értekezlettel teljesen azonos álláspontot foglal el, vagyis kívánja, hogy az ügyet minél előbb vegyék le a napirendről. A Népszövetség elégtétellel látja, hogy kezdeményezéseit a nagyköveti konferencia haszonnal használta fel és kéri, hogy az újabb tárgyalásokról és határozatokról is értesítsék. A népszövetségi körök a tanács javaslatba hozott feltételeinek úgy a görög, mint az olasz részről való elfogadását a Népszövetség olyan sikerének látják, amely alkalmas arra, hogy tekintélyét és súlyát növelje. A tanács tárgyalja az olaszok által felvetett illetékességi kérdést is, amit gyors eldöntés végett a hágal nemzetközi bíróság elé terjeszt. Ennek a bíróságnak az elnökét a népszövetségi teljesülés tegnap már be is töltötte da

Silva Passonával, a brazilai szövetségi bíróság tagjával.

Londonból táviratozzák: Az angol sajtó számol Korfu azonnali kiürítésével, viszont egyes lapok azt írják, hogy Mussolini a gyilkosok elfogatásáig meg akarja hosszabbítani a megszállást.

Rómából táviratozzák: Mussolini táviratozott a párisi olasz nagykövetnek, amely szerint elfogadja a nagyköveti tanács jegyzékét és hajlandó azonnal kiüríteni Korfu szigetét, mihelyt az általa követelt jóvátételi feltételeket teljesítik. Az egész olasz sajtó nagy elégtétellel fogadja a nagyköveti konferencia egyöntetű határozatát és az olasz diplomácia diadalát látja benne.

Gentből táviratozzák: A népszövetség tegnapi tanácskozásán a görög megbízott bejelentette, hogy Görögország holnap lefizeti az 50 millió líra kártérítést az egyik svájci banknál.

Megindult a gyűjtés Japánnak.

Amerika, Anglia és Oroszország segély akelője. — A Japán flotta pusztulása. — Újabb földrengések.

Londonból táviratozzák: A japánok javára indított segélyakcióra tetemes adományok érkeztek be. Egyes adományok ezer font sterlinget is kitesznek. Az angol kormány minden eszközzel segíteni akar Japánon és élelmiszerszállító hajókat indított utnak. Az ausztráliai kormány a katasztrófa áldozatainak hatvanezer font sterlinget küldött. Kanada nagy élelmiszerszállítmányokat indított utnak. Amerika pénz- és élelmiszer adományokkal segít Japánon. A londoni japán követ Pekingből szikratáviró útján értesítést kapott a földrengésről, amely szerint Yokohama teljesen elpusztult s majdnem teljesen elpusztultak Yokosuga, Kamakura, Odawara, Kojama, Gotemba, Mischima, Atami, Ito, Kawagujeli és Kofu városok. Tokióban negyven-ötven helyen ütött ki egyszerre tűz. A főbb épületek közül elpusztultak a miniszteriumok és a császári főnemesség palotái, a császári palotához vezető hid, számos templom, a császári múzeum, a vasúti állomás-

sok, az egyetem, a katonai kórházak, az akadémia, az orosz templom és az újságpaloták. Majdnem valamennyi kormányépület megsérült.

Nagasakiból táviratozzák: Tokióban még mindig nem jelennek meg a lapok. A Reuter-jelentéseket repülőpostával továbbítják Tokióba. A milliomosok palotáit megnyitották a katasztrófától sújtott lakosság számára. Katonai mérnökök barakkokat építenek a császári palota kertjében. A bankokat katonaság őrzi. A pénzügyminiszter valószínűleg tíz napos moratóriumot rendel el, a bankok csak száz yenig teljesítenek fizetéseket. A japán hadseregnek több mint felét mozgósították, hogy egyrészt a segítő és újraépítő munkában résztvegyenek, másrészt a rendet fönrtartsák.

Osakuból táviratozzák: Az összes nagyobb bankokat Tokióban megnyitották. A Japán Bank nem szenvedett veszteséget, mivel a könyveket és a fontosabb értékpapárokat megmentették. A Yokoha-

mában elpusztult külföldiek számát kétszázra becsülik.

Londonból táviratozzák: Miután a statárium kihirdetésével kapcsolatban Tokió város fölött a parancsnokságot Fukuda tábornok vette át, a városban a rend meglehetősen helyre állt. Élelmiszerszállítmányok érkeznek az ország különböző részeiből. A fosztogatókat tettenérés esetén lelövik.

Moszkvából táviratozzák: A japán károsultak részére rendezett gyűjtés eredménye eddig több mint száz millió aranyrubel és százötven ezer pud élelmiszer.

Londonból táviratozzák: Tokióból jelentik, hogy hétfőn délen országszerte heves földrengést észleltek. Az újabb földrengésnek ötven halottja van. A rengés Kalkuttától északkeletre kétszáz mérföldnyire történt, de erősen érezhető volt Kalkuttában is.

Londonból táviratozzák: A földrengés következtében a japán flotta erőviszonyai megváltoztak. A tizenkilencezer tonnás *Aki*, a tizenötezer tonnás *Mikasa*, a tizenkilencezer tonnás *Tazume* és *Asaki*, a huszonkilencezer tonnás *Amadi*, továbbá a *Hoke* és *Kinojima* hadihajók egészen és részben tönkrementek. A vokohamai hajógyár elpusztult. Japán képtelen a legközelebbi években otthon hadihajót építeni. pénzügyi helyzete pedig nem engedi meg, hogy külföldön rendelést csináljon. Az elpusztult területeken a helyreállítás munkálatai megkezdődtek. A vasutat és a távirát részben kijavították, a bankok megnyitották. A fontos külföldi csomagokat katonai repülőgépeken szállítják. Az inséges zónákban harminc napi moratoriumot hirdettek ki.

Londonból táviratozzák: Az itteni japán nagykövet kijelentette, hogy a helyreállítás sokkal hamarabb fog megtörténni, amint azt a külföld hiszi. Szerencse hogy

Kiterjesztik a magyar luxusadót.

(Új jövedelmek a magyarországi inségakció javára.)

Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés mai ülésén a képviselők jelenléti díjának felemelését tárgyalták. A javaslat az, hogy már szeptemberben ötezerről tizenötezerre emeljék fel a napidíjat és a jövőben a házelnöknek joga legyen olyan arányban emelni a díjakat, mint amennyi százalékkal emelkedik a közalkalmazottak fizetése. A hét végén a nemzetgyűlés két hónapos szünetre megy. Addig letárgyalják az automobiladót. A szociáldemokraták részéről *Peyer* azt indítványozta, hogy a javaslattal kapcsolatban a luxusfogadókat, palotákat és luxuslakásokat is adóztassák meg az inségakció javára. *Szabó József* keresztényszocialista képviselő határozati javaslatot nyújtott be, hogy minden luxuscikket: palotát, villát, luxus-

A nemzeti párt a regátban.

(Mit ír a kormány lapja a politikai körutról?)

Bucurestből jelentik: A nemzeti párt elhatározta, hogy politikai körutra indul a regátban. Ezen a köruton ismertetni fogja politikai programját, kormányzási képességeit és be akarja mutatni legközelebb megvalósítandó terveit. A kormány félhivatalos lapja, a *Vitörul* foglalkozva a nemzeti párt regátbéli körutjával, többek között ezeket írja:

— Helyes ez a politikai körut. Csak úgy ne járjon a nemzeti

épen maradt *Osaka*, a Japán hitélet központja. *Nagoja*, az egyre élénkülő kereskedelmi centrum, ugyancsak szintén a kobei kikötő és a kius-hui kerület.

lakást, ötszáz holdnál nagyobb birtokot, selyemruhát, fényűző kalapot, pezsgőt, likört és szörmebundát is adóztassanak meg az inségakció javára. Ennek ellenőrzésére egy parlamenti bizottság kiküldését kívánja. *Berky Gyula* egységes párti tiltakozott az ellen, hogy a munkaképes munkanélküliek segélyben részesüljenek, csak a munkaképtelenek kapjanak segélyt, a többiek részére közmunkaakciót kell indítani.

Peyer szociáldemokrata képviselő határozati javaslatot terjesztett be, hogy a nemzetgyűlés utasítsa a kormányt, terjesszen be törvényjavaslatot a munkanélküliek segélyezéséről. *Meskó Zoltán* a háborús vagyonok megadóztatását sürgette.

párt, mint a paraszt-párt, amely a régi királyságban nem tudott tért hódítani, elment tehát Erdélybe, ahol kompromittálta magát. A regátban a nemzeti pártiak ne az erdélyi románok szenvedéseiről beszéljenek, mert ilyen szenvedések nincsenek, hanem adják elő a párt programját, ha van ilyen és ha az életrevaló.

Megjegyezi még a *Vitörul*, hogy a nemzeti párt *Bucurestben Romania* címen hivatalos lapot jelent meg. Az új lapot mindenki örömmel üdvözli, ha annak vezérelve az eszmék harca lesz

Bécs szenzációja.

(Anitta Berber elcsábította egy bankár feleségét.)

(A *Közlöny* bécsi szerkesztőségétől.) A bécsi társaságokat szenzációs botrány foglalkoztatja, amely beigazolni látszik azt a régi pletykát, hogy Anitta Berber perverz üzemeket folytat. Anitta Berber a múlt hónapban Reichenhallban tartózkodott és ottan megismerkedett egy bécsi bankár fiatal feleségével, aki anyjával együtt töltötte ott a nyarat. A fiatalasszony csakhamar teljesen a táncosnő befolyása alá került. Ékszerait és pénzét átadta neki és anyjától a táncosnőhöz költözködött. A fiatalasszony anyja mindenfajta megkísérelt, hogy elcsábított leányát kiszabadítsa a táncosnő befolyása alól, azonban minden kísérlete hasztalan volt. Mivel a nyilvános botrányt kerülni akarta, hazautazott Bécsbe és rokonaihoz fordult, hogy mitévő legyen. A család elhatározta, hogy még a rendőrség igénybevételevel is meg kell szabadítani a fiatalasszonyt Anitta Berbertől. Az anya erre visszautazott Reichenhallba, hogy a rendőrség közbelépését kérje. Legnagyobb meglepetésére azonban ekkor már nem találta ott sem leányát, sem pedig Anitta Berbert és partnerét. A kétségbeesett anya erre a rendőrséghez fordult és leánya kézrekerítőjének nagy jutalmat helyezett kilátásba. Eddig a legszorgosabb kutatások ellenére sem lehetett megtalálni Anitta Berbert és az elcsábított fiatalasszonyt.

Oszi szonáták.

Menyháza, szeptember hónap.

Clair-obscur

A csillagáradatban tobzódó ég-sávba opálos cezurában hullámozott bele a tejút, a fenyő illatos hegyerdőből tűsziluettekben csipkéztek a völgyből felfelé az égfoszlányos magasba a fenyvek és lemm a völgyben titokzatos, vak zsongó sötétség csábított. Sejtelmes, vihar utáni csöndben áradt szét a meglibbenő gyertyafény és keleten folytonos apró villámlásokban jelezte magát egy új vihar. Az úde, áradó szagok új életerővel itatták át az embert a kataklizmától való elbágyadás után. Tetterő, új változatok átélésének vágya zsongott, zibongott mindenekben. — Mindegy, hogy mi lesz, csak változás legyen.

Nagy és hatalmas, kontrasztok jöjjenek a lélek mélyéből, önmagunkból ébredjenek fel, jöjjen ránk más valami, a természet ősenergiajából valami: meglepő hidegség, csapkodó hőség, vagy villamos drámai erőfeszülés. Jöjjen sajátos fátyola egy groteszk romantikának! — Szerelem mély yörös ér-

zés orkánja terithet ránk, szoros, fojtogató leplet és végén ott állhat a halál, melyet schopenhaueri fensőséges lelkes sötét magasságból volnánk képesek várni, vagy schnitzleri könnyed, szelid poézissel engednénk át magunkat a felhejének.

... Kőd jött és nem vihar. Lásan, nedvesen terjengve függönyözött le a cserfák sötét síkján, szétteregte magát és szürkén sajogva világított halk zengéssel groteszk zizzenő fátyola.

De profundus

Árnyas, harmatos páfrányok, apró tarka kövecsek és hatalmas rózsaszín érceres tömbök között csörög tova a csillogón megfénylő ezüstér. Egyik oldalról a hegyerdőből kiáradó hűs szél nimfa táncot lejtve lágyan libeg beléje, a másik oldalról a zsályás pázsit nap-sugáros zöld reflexe simul felé. A partok öléből pillogó szemü, karcu gyík siklik a vörös márványköré, felemelt fővel figyel szét a kövek alól jövő titkos jelekre s rémes rettenéssel menekül, ha alásuhan egy sárguló falevél. Tul a zöld pázsitor melyben tücskök

fujják szorgalmasan örök páni melódiájukat, sárga lináriák fürtjei emelkednek és közöttük az ősz quartz, mint fehérítő sziklafozok mohosan és fekete odvosan merednek felénk. Széles, sejtelmes tölcserbe fut a körkörös hegylejtő, melynek lapos ölén három vizgyűlesztő, vad horpadás vonul meg titokzatosan, félelmesen. Kráterek, melyeknek kialudt vizes arca alatt mélyen tátongva szunnyad a gomolygó, mindent elnyelő fortyanó tűz. Kavargó alkotás és fenyegető pusztulás szól felénk alulról a mérhetetlen sokréti mélységekből. — Eltörpül minden a fiúskötő, világ történelmi felremlő morajra, alig hallani tőle a lelkünk el-elompló, borzongó, fájdalmas szavát: Ne jöjj még, ne jöjj rettenetes elmúlás, szörnyű dermedés.

A napfény mámoros, kacér aranyesőben hull le a fák között az erdő avarára. A mókus hatalmas ugrással veti át magát a patakra és tulra menekül arrafelé, hol a gigászi bazalt sziklafal, mint sötét orgona várja, hogy megszólaltassa dörgedelmes, égre meredő páni sinait egy ostromos vihar.

Facsusztatás.

Megért a letarolt fa és vágycokzik. Hekatombáinak szürke sávja türelmetlenül szegélyezi a magasban elnyúló, hosszú hegygerincet, stilizálva csipkézi a délutáni szürkés, kék eget. A zöldelő, mámoros magasba törésnek, a termékenyítő, virágos, édes szerelemnek vége, lenéz a völgybe a hosszú sor és új energiák lélek-vándorlására készül. Szürke, unalmas báb most a fa, mely pirosuló tüzek forró pillangójává készül ittasodni.

És a tátongó szakadékba nagy lendülettel megindul felülről a hosszú phalanx, mindegyik tagjában új élet pezsdül. Ujjongva fut, kábultan rohan, boldogan száguld, övénylőn forog, szeszélyesen ugrál a fa és mellé diadalmas nászi dalt énekel, morajlik, zug, süvit, harsonáz, dörög, mint egy nagy szimfóniának hatalmas üstdob örvénye. Aztán elpihen a fa, némelyik rönk vigyorgó faun arca bucsuf mond az ősz hervadó, tűnődő melankóliájának és — vagonba kerül az est szürkületi szintelen pára ködben.

Werner Sándor dr.

Két miniszteri rendelet.

(A város adót szed. — Mi lesz a tisztviselőkkel?)

(Saját tudósítónktól.) Megemlékeztünk a belügyminiszternek arról a rendeletéről, amely kimondta, hogy január elsejétől kezdve ismét a város szedi az állami adókat. Érdekes, hogy ezzel szemben érvényben van az a rendelkezés, amely szerint a városi adóhivatlokat a román közigazgatási törvények szerint kell átszervezni. Ez a két rendelet valamelyikének életbeléptetése elsősorban egzisztenciális kérdése a városi tisztviselőknek. *Olariu* István, Arad város pénzügyi tanácsosa kijelentette munkatársunknak, hogy ha a kormány hatályon kívül nem helyezi az előbbi rendeletet, úgy január elsején megszűnik a városi adóhivatal. A régi törvények szerint ugyanis a városoknál csupán számvevőség működhetik. A városi adók megszűntek és helyettük városi illetékek léptek életbe, amelyeket a jóval kevesebb személyzettel rendelkező számvevőség szed be. Ebben az esetben számos tisztviselőt kellene elbocsátani a város szolgálatából. Ha azonban az utóbban érkezett rendelet marad élethben, úgy az aradi városháza jelenlegi tisztviselői kara kevésnek fog bizonyulni. A tisztviselők most érthető érdeklődéssel várják a két ellentétes rendelet tisztázását.

Újabb devizamegkorlátozások.

(Hiteles okmányokkal kell a szükségletet igazolni.)

(Saját tudósítónktól.) A budapesti devizafelügyeleti hivatal rendelete alapján a kértlett devizaellenőrző bizottságok tegnap értesítették az összes autorizált pénzintézeteket, hogy a kereskedők devizavásárlásuk alkalmával *hiteles okmányokkal kötelesek igazolni*, hogy az igényelt devizákra tényleg szükségük van. A kereskedő devizavételénél tartozik igazolni, hogy bejegyzett cég, köteles felmutatni a külföldi nagykereskedő vagy gyáros számláját, akitől az árut beszerezte, igazolni köteles, hogy kitől vette az árut, az áru nemét és a számlázott vételárát. Ha csekket kíván a kereskedő, úgy a autorizált pénzintézet csak az áru eladását eszközöző külföldi gyáros, vagy kereskedő írásbeli rendeletére állíthatja ki a fizetési felszólítást. A fuvar költség fedezésére szolgáló devizajelnyelésnél a román kereskedő tartozik az áru szállítást eszközöző szállítási vállalat hiteles számláját felmutatni.

A magánosok devizajelnyelését az új rendelet nem érinti, magánfelek háromhónaponként 2000 francia frank vagy ennek ellenértéke erejéig vásárolhatnak devizát. Az új rendszer rendkívül megnehezíti az eddig is bonyolult devizakereskedelem lebonyolítását, a kereskedőket és iparvállalatokat újabb zaklatással sújtja.

Új vasuti vonal Aradmegyében.

(Közvetlen összeköttetés a petrozsényi bányákkal.)

(Saját tudósítónktól.) A budapesti közlekedésügyi minisztérium vasutépítési programja igen közelről érinti Aradot és Aradmegyét. A már kiépített klsjenő-nagyszalontai vasutvonalnál nem állnak meg, hanem újabb vasutak létesítésével minsűrűbb hálózatot akarnak teremteni a Körösvidéken, mert az arad-nagyvárad egyenes út mellett a két várostól távolabb fekvő községek lakóinak még mindig igen nagy kerülőt kell tenniük, ha egyik vagy másik nagy városba akarnak jutni. Régi terv már, hogy *Vaskőh és Nagyhalma* között közvetlen vasutvonalat építenek és most már a tervek elkészítése is folyamatban van. Ez nagy fontossággal bírna a Körösvidékre, mert az ilyenformán Dévág meg hosszabbított vonal ugyanis összekötné a petrozsényi szenttelepeket a Körösvidékkel.

Agrárreform és vadászat.

(Amiről nem intézkedik az agrártörvény.)

(A *Közöny* munkatársától.) Az agrárreform megalkotásánál rengeteg olyan kérdés maradt megoldatlan, melyek a mindennapi életben — éppen megoldhatlanságuk miatt — súlyos összekocsnásokra és jogbizonytalanságra szolgáltatnak okot.

Köz tudomásulag a nagybirtokosoktól elvették birtokának tulajdoni részét s ezt kis parcellákban a földtelen lakosság között osztották szét. A nagybirtok azonban egyben vadászterület is volt, melyen a vadászati jogot vagy maga a földtulajdonos, vagy az általa erre följogosítottak gyakorolták. Most az az érdekes eset áll fent, hogy az új földtulajdonosok nem respektálják a vadászati jogot s megakadályozzák a bérlőket abban, hogy az általuk bérelt területeken vadászanak.

Ilyen az eset a temesmezei *Bukovec* községben is, a volt gróf *Serényi*-féle birtokon. A vadászterületet négy temesvári uriember bírja és nemrég megtörtént, hogy *több paraszt dorongokkal felszerelve*, megtámadta és lefegyverezte az egyik bérlőt, majd a község házára vitték. — Itt visszakapta ugyan fegyverét, de meghagyták neki, hogy *többet ne menjen arra felé vadászni*. Ez az eset is eklatánsan bizonyítja, hogy az agrárreform erre vonatkozólag is sűrűn magyarázatra, illetve kiegészítésre szorul. Mert kézenfekvő, hogy annak dacára, hogy a birtok feldaraboltott, az egész vadászterület mint ilyen továbbra is fenn áll, de fennáll erre a területre a bérlőnek szerzett joga is, mindaddig, míg törvény át ezen jogát kife-

A minisztérium illetékes ügyosztályában a tervek között ott fekszik egy Arad és Nagyvárad közötti *második vasutvonal terve is*. Eszerint a Borosjenő és Csérmő közötti csonkaszárnnyal egészen Hollódig meghosszabbítanák, vagy is Arad-Borosjenő-Csérmő-Hollódon át lehetne Nagyváradra jutni. Ez a vonal ugyan hosszabb a mostaninál, de olyan vidékeket juttatna vasuti közlekedéshez, amelyek eddig ugyszólván el voltak zárva ettől és hosszú körutat kellett tenniük, amíg eljutottak Aradra vagy Nagyváradra. A legutóbbi minisztertanácsban szóba került a két új vasutvonal kiépítése és olyan határozatot hoztak, hogy az általános tervek után most már sűrűn el kell készíteni a részletes terveket is. Nincs kizárva, hogy tavasszal már meg is kezdik a Nagyváradot és Aradot még jobban összekötő két új vonal építési munkálatait.

Jegyzetesen meg nem fosztja. Jogászai véleménye szerint az előbbi tulajdonos vadászati joga addig minden esetre fennáll, *még a birtok telekkönyvileg az új tulajdonosra át nem került.*

Több neves jogász és az agrárreform kiváló ismerője *Keresztői* fel ez ügyben, de határozott választ kérdésünkre nem tudunk kapni. Abban azonban kivétel nélkül egyeznek a vélemények, hogy ez is egyike az agrárreform sok-sok hibájának, melyek az egész reformot jellemzik és hozzájárulnak ahhoz, hogy áldás helyett az elégedetlenségnek, a vitatkozásoknak, a pereskedéseknek s a kevesebb termelésnek lett örökös forrásává.

Magyarok külföldön.

(Hány magyar él Magyarországhatárain kívül?)

(A *Közöny* budapesti tudósítójától.) A „Külföldi Magyarországi” című budapesti folyóirat érdekes kimutatást közöl arról, hogy hány magyar él külföldön, Magyarországhatárain kívül. Ezt a kimutatást nem tudjuk ugyan ellenőrizni, azonban érdekességénél fogva a következőkben reprodukáljuk:

Csehszlovákia 1.100.000, Románia 1.800.000, amelyből a régi királyságra 50.000 ember esik. Jugoszlávia (Bácska és Bánát) 780.000, Ausztria 300.000, Németország 350.000, Lengyelország 10.000, Bulgária 18.000, a többi európai állam 10.000. Északamerikai Egyesült Államok 900.000, Kanada 130.000, Délamerika 30.000, Afrika 400, Ausztrália 150, Ázsia 20.000. Összesen 5.440.550.

Vannak, akik az elcsatolt területek magyarságát ez adatoknál fél millióval többre teszik, úgy, hogy

e szerint hat milliónál több magyar él Magyarországhatárain kívül.

A polgárság tiltakozása a városi adók ellen.

(Nagygyűlés lesz Aradon.)

(Saját tudósítónktól.) Aradon a tervbevetett méltánytalan városi adók nagy elégedetlenséget váltottak ki a polgárság köréből. Az adók megállapításánál nem hallgatták meg a polgárság képviselőit, hanem kimondottan hivatalnok-emberek határoztak a polgárság vagyoni teljesítő képessége felett. Az általános elégedetlenség következményeképpen az aradi Lakók Szövetsége és Háztulajdonosok Szövetsége kérvényt nyújtottak be az aradi polgári és katonai hatóságokhoz, amelyben együttes nagygyűlés engedélyezését kérik szeptember 23-ára. A gyűlésen Arad város polgársága tiltakoznék a tervbevetett új városi adók ellen és követeli, hogy miként az állami adók megállapításánál, úgy a városi adók megállapításánál is minden szakma szakértőjét vonják bele a tárgyalásokba. Az érdekes monstre gyűlés elé nagy érdeklődéssel tekint Arad egész polgársága.

BUDAPESTI LEVEL.

(Uj napilapok és újságalapítási tervek.)

A példátlanul rossz gazdasági helyzet természetesen a magyar lapokat is sújtja. A nyomdai valamint papírárak állandóan emelkednek, a postatarifa szinte hónapról-hónapra drágul, a szerkesztő és kiadóhivatali budgetek is mind nagyobbak lesznek. Mindazonáltal egyre újabb és újabb napilapok jelennek meg Budapesten és mivel Magyarországon sohasem olvastak oly sok újságot, mint most, az új lapok is megtalálják számításait. Így a néhány hónap előtt megindult Tőzsdei Hírlap ma Magyarország legolvasottabb és legnépszerűbb délutáni lapja közé tartozik. A délutáni lapok száma szeptember közepéig ismét szaporodni fog eggyel. *Rassay* Károly ugyanis szeptember 15-én *Esti Kurir* címen megindítja régen tervezett napilapját. Az *Esti Kurir* főszerkesztője *Rassay* Károly, felelős szerkesztő pedig *Boros* László dr., a Világ politikai rovatvezetője lesz. Egy új reggeli lappal is gyarapodni fog legközelebb a budapesti sajtó. *Lázi* Miklós ugyanis a *Reggel* című hétfői lapját szeptember végén napilappá alakítja át. *Szakács* Andor, a néhai *Virradat* alapítója is új napilapot tervez, neki azonban eddig a szükséges tőkét nem sikerült összehozni. Újságírói körökben arról is beszélnek, hogy feltámad a mástól év előtt megszűnt *A Nap*. *Braum* Sándor lapja is. Erről azonban eddig még nem lehet hallani. Ezzel szemben néhány nap múlva *Ma Este* címetű új színdísz és művészeti újság indul meg.

— *Öngyilkosság Világoson.* Rohrszetter Gyula jómódu siriai (világosi) asztalosmester felesége szeptember 10-én reggel a konyhában felakasztotta magát. A gyorsan alkalmazott orvosi segítség már nem használhatott. Testének oka ismeretlen.

Radics leleplez.

(A horvát parasztvézer szenzációs leleplezése.)

Zágrábból táviratozzák: Radics István londoni magányából megkezdte a sajtóháborút Belgrád ellen. Ez a sajtóháború — mint afféle életre-halálra menő harc — kiméletlen és kegyetlen a hangjában és nincs az a piszok és sár, amit a vezér rá ne szórna a belgrádi hivatalos politika vezetőire. Leleplezéseket helyez el Radics egyre-másra az angol, olasz és német sajtóban és ezek a leleplezések bizony nagyon kellemtelenek.

Radics súlyos vádjaira és leleplezéseire kórusban felel a belgrádi sajtó. Ilyenformán érdekes és egészen különös sajtóháború fejlődött ki a külföldön levő horvát népvézer és a kormánypart között. Hogy Radics milyen hangon és milyenféle fegyverekkel harcol a sajtóban Belgrád ellen, álljon itt mutatón egy cikk Radics lapjából, a „Szlobodni Dom“-ból:

— Európa legromlottabb uribandája a belgrádi. Ime, néhány kézzelfogható példa a közelmúltból. Egy amerikai segítőmisszió milliárdokat érő cipőket, ruhákat, élelmiszereket, gazdasági eszközöket küldött a szerb népnek. Amikor a holnikat szállító vonatok megérkeztek Szalónikibe és szét kellett volna osztani a holmikát, a belgrádi ur rablók úgy intézték a dolgot, hogy a nép semmit sem kapott. Amikor lábbeli kellett volna a szerb parasztnak, a belgrádi ur banda azt mondta: „Mehetnek a parasztok meztelb is!“ és a cipőket eladták. Amikor szövetek jöttek Angliából, az ur banda kijelentette, hogy „az nem parasztnak való, a paraszt ne akarion uraskodni.“

Eladták fát az angol szövetet is. Jött azután fehérnemű is vagonszám. Amerikából. A belgrádi ur banda erre kijelentette: „Mit akarnak azok a bolond amerikaiak? Azt hiszik, hogy a szerb paraszt lietenként vált fehérneműt?“ Majd gazdasági gépek érkeztek, tenyészállatokat és lószállítmányokat vártak Németországhól. Az ur rablók azt mondták: „A parasztnak igavonó barma sincs, minek akkor neki a gép? A marhákát és a tenyészállatokat pedig úgy sem tudná gondozni; megdöglenének.“ Nem is szállították hozzá az állatokat: jó nyereség mellett eladták azokat Svájcnak.

— Ezt a vásárt, ezt a finom ur munkát a pasák, pasája: Pasics Rade (a miniszterelnök fia) csinálta. Ahól ő megáll egy pillanatra, ott száz esztendeig folynak a szerb parasztok könnyei.

Tanügy.

— Középiskolai tanulók beírása Aradon. Az aradi Piata Mihai Vitéz utalon (régii Ferenc-téren) lévő állami magyar tannevelői fiuközépiskolában a beírások megkezdődtek és szeptember 14-ég naponta folytatódnak. Az első osztályba az elemi iskola negyedik osztályát végzett növendékek vehetők fel. Későn jelentkezők csak külön folyamodvány útján iratkozhatnak be. Beírási díj, tandíj, stb. egész évi összege száz lei. A javítóvizsgálatok szeptember 15-én reggel kezdődnek, de az érdeklő tanulók már előbb is jelentkezzenek. Szegényorsu jó tanulók tan-

dij- és tankönyvedvezményben részesülnek. Tankönyvek, füzetek, stb. beszerzésére az előadások megkezdésekor, a tanári kar ad fölvilágosítást.

Ingyenélők pályázhatnak

— Minden ingyen kapható. —

Hogy vagy, kedves barátom? Jól? Én jól. Mit sütsz, kis szücs? Sós húst sütsz, kis szücs? Rosszul teszed, kérlek szépen, kis szücs. Neked ugyanis, mint szücsnek és ugyanis, mint sós húsütőnek, azonnal írnod kell Bucurestibe, egy későbbi címre. A sós hús sütése ugyanis pénzbe kerül. A só is pénz. A hús is pénz. A sütés is pénz. És az idő is pénz. Fzzel szemben a „Fabrica Victoria“ Bucurestiben feltalálta az ingyen-életet. Minden ingyen van. Ruhá, cipő, ing, szebkendő, kisebbeknek egy tucat, nagyobbaknak két tucat egész ingyen. Más egyéb ruhane-mű is ingyen. Európai bonvodalom is ingyen. Japán földrengés is ingyen. Tessék ezt a hirdetést elő-vasni, megjelent minden erdélyi magyar hírlapban.

POLGÁROK!! Ki akar ingyen ruhát, cipőt, inget, harisnyát, szebkendőt és más egyéb ruhane-műt. Katalógusunk szerint, az küldjön száz lejt „Fabrica Victoria“ Bucuresti Bulev. Maria 29-b. Ezen összeg ellenében elküldjük cím-re katalógusunkat, mely megmagyarazza, hogy kaphatja fenti tárgyakat ingyen bon-jaink ellenében, ugyszintén kap egy bont három szelvény nyel.

Tehát: van itt már, aki a me-zők meztelen üllomát felruházza. Önzetlenül, minden érdeken túl, teljesen ingyen. Aztán nemcsak ruhát, cipőt, inget és más egyéb kis ruhane-műt lehet kapni ingyen, hanem egy katalógust is, hogy ezt hogyan lehet ingyen kapni. Az ember ír egy levelezőlapot egész ingyen, akkor kap egy katalógust ingyen, amelyben ingyen megmagyarázzák, hogy a fenti tárgyakat hogyan lehet az ingyen bönök révén megszerezni, és ezenkívül kap három szelvényvel egy bont, szintén teljesen ingyen. Ennyi mindent ad a Fabrica Victoria ingyen. Direkt ingyengének érzen magam, ennyi ingyengédség hallatára. Mint ingyenge minden bizonytal orvost is ingyen ad ez a nemes, szücsnek éppen nem mondható kebellet rendelkező emberbarát-gyár. Mindenki, aki ingyen óhajt élni, pályázhat.

Csak előbb tessék a postára menni, utalványt venni ingyen, és beküldeni száz lejt ingyen. Aki nek meg nincs száz leije, az egy közönséges ingyenélő. Nincs joga ahhoz, hogy ingyen éljen, száz lejen alul.

Meghalt Ferenc József világsi hasonmása.

Egy 71 éves ember tragédiája :: Ongyilkosság a nyomor miatt

(Saját tudósítónktól.) Az arad-megyei Siria (Világos) községnek szomorú szenzációja van. Megmérgezte magát egy 71 éves öreg ember. A duvadak irtására használt strichninnel saját magát pusztította el, mert csekély nyugdíjából képtelen volt megélni. Érlaky János nyugalmazott gazdatiszt vagy lamikor jobb napokat látott, hatalmas uradalmaknak volt teljhatalmu vezetője, a szimpatikus és előkelő megjelenésű embert mindenütt szerették. Feltűnően hasonlított néhai Ferenc József magyar királyra és emiatt sok kedves tré-

fának állt központjában. Érlaky János az utóbbi időben nélkülözése-k között tengette életét és e miatt buskomorság vett rajta erőt. Még rendelkezett nagyobb mennyiségű strichninnel, amit egykor mint gazdatiszt és erdész a duvadak irtására használt és ebből a halálos méregből nagyobb adagot vett be. A gyorsan előhívott orvosi segítség már nem használt, a gyilkos mérge elvégezte munkáját. A szimpatikus öreg ur, néhai Ferenc József alteregója iránt egész Világoson nagy a részvét.

A németek kihasználják az idegeneket.

Egy arany-márka tízenkét millió papir-márkát ér. — Aradi ügyvéd tapasztalatai.

(Saját tudósítónktól.) Dr. Szalay Vilmos aradi ügyvéd németországi utazásáról haza érkezett és munkatársunknak az ottani rendkívüli állapotokról a következő érdekes dolgokat mondotta el:

— Dacára annak, hogy a bankóprések állandóan dolgoznak, a bankjegyhány olyan mérvű, hogy a bankok a nagyobb összegű idegen valutát nem tudnak beváltani. Amikor négy millió márkát ért egy dollár, nyolcszáz ezer márkáért adták el Hamburgban a bankjegy hiány miatt. Az újabb kibocsátású kétmillió márkás nem nagyobb egy régi magyar tizkoronásnál. A kirakatokban az áruk arany-márkában vannak kiírva. A kereskedők mindent arany-márkában számitanak, mert ez megkönnyíti a számitást. Egy arany-márka jelenleg tízenkétmillió márkát tesz ki.

— A német nép hallatlan türellemmel nélkülöz és eszi a legszomorubb háborús idökre emlékeztető fekete kenyert. Az idegeneket nem szivesen látják. Az Auszlandereknek (idegeneknek) mindent jóval drágábban kell megfizetni, mint az Innländereknek (belföldieknek.) Az operaházban egy elsőrendű ülőhelyért 20 millió márkát kérnek az idegentől, a németek azonban csak ennek egy-egyedét fizetik. Az áru és az étel-neműek értéke világparitáson állanak, sőt némely árucikk még jóval drágább annál. Csak a vasúti közlekedés jóval olcsóbb, mint Romániában. Hat órai utazás harmadik osztályon 30—40 leibe kerül. Egy hálókocsi egy éjszakára 6 millió 600.000 márka, ami az itteni áraknak körülbelül ötöd része. Az étkezés azonban sokkal drágább, mint nálunk. Egy ebéd a mi pénzünk szerint száz leibe kerül. Egy hordár, amiért megváltotta a vasúti jegyemet és feladta a csomagomat, egy és egy negyed millió márkát kért. Minden város és nagyobb bank külön csekket ad ki, ame-

lyek szintén forgalomba vannak, mint az állami bankjegyek.

— Az újságokban naponta lehet hirdetéseket olvasni, amelyben az autók tulajdonosai ingyen felajánlják autójukat, csak az ajándékozott kötelezze magát arra, hogy az autókra kirótt óriási adókat megfizeti, amelyek jóval nagyobbak az autók árainál. A fürdőhelyeken már megszűnt az élet. Minden fürdő augusztus 15-én bezárt. A lipcei vásáron, eltekintve az óriási áraktól, békebeli hangulat uralkodik. Lipce város a vásárra érkezett idegeneket rendkívül olcsón és kényelmesen helyez el. A vásárra érkezetteknek az étkezés is sokkal olcsóbb, mint másnak. A németek általában dolgoznak és mindnyájukat eltölti a jövőbe vetett hit, minden német ember, kivétel nélkül hisz nemzete sorsának jobbrafordulásában.

Halál elől a halálba.

(Egy leány öngyilkossága.)

(Saját tudósítónktól.) Gulzó Mária huszonkét éves aradi leány ma délután négy órakor megmérgezte magát. A szerencsétlen teremtés oly nagy mennyiségű zsirosszódát vett be, hogy a maró folyadék belső szervezetét teljesen összeroncsolta. Gulzó Mária a haláltól akart a halálba menekülni. Ezelőtt cselédleány volt, de folyton súlyosbodo tudóbaja miatt nem tudott dolgozni és bányájához a str. Bratianu (Weitzer-utca) 11. szám alá költözött. A beteg leányt menthetetlennek mondták az orvosok. A gyilkos kór néhány nap alatt ugyanis elvégezte volna munkáját, de Gulzó Mária nem akarta bevárni, amíg a betegség végeze vele. Gyakran mondogatta, hogy megöli magát, mert fél a haláltól. És ma délután egy vizespohár oldot zsirosszódát ivott ki. A szerencsétlen leánynak valószínűleg sikerülni fog terve. Most eszméletlenül fekszik a kórházban és az orvosok nem biznak felépülésében.

Hogy áll a leu?

Szept. 11-én 100 lelért adtak
Zürichben 2.50 frankot
Parisban 8.05 frankot
Budapesten 9100—1310 kor.-t
Bécsben 31.800 osztrák koronát
Berlinben 24.000.000 márkát
Belgrádban 43 centet
Newyorkban 45.3750 centet
Londonban 1 font 995 lel.

Castiglioni generálisai.

(A kik hamarabb lettek milliárdosok, mint Rockefeller.)

(A Közlöny bécsi szerkesztőségéről.) A Depositenbank igazgatói: *Bellak* és *Nelken* urak kiléptek bankjuk kötelékéből és a *Castiglioni*-cégnél vállaltak vezető állást. Ebben a néhány soros kommu nikében számoltak be a bécsi lapok egy olyan eseményről, amely szereplőinél fogva számot tarthat arra, hogy kissé bővebben foglalkozunk vele. *Bellak* igazgató a Depositen - bank iparvállalatainak ügyei intézte eddig, míg *Nelken* dr. a tőzsdei osztályt vezette. Mindketten 1919-ben, *Castiglioni* elnöksége idején kerültek a Depositenbankhoz és most, miután *Castiglioni* tavaly kivonult a bankból, ők is követik vezéréket és az ő szolgálatába állanak. *Bellak* és *Nelken* igazgatók tehát *Castiglioni* új generálisai lesznek. A magyar származású *Neumann* Gáborral együtt fogják a *Castiglioni*-cég ügyeit vezetni. *Nelken* dr. és *Bellak* négy év előtt kerültek a Depositenbankhoz. E négy esztendő elegendő volt nekik, hogy Ausztria leggazdagabb bankigazgatóinak sorába küzdjék fel magukat. Főként *Nelken* dr. öszi meséinek csodákat a bécsi tőzsdén. A Depositenbank volt tőzsdeigazgatójának jóvedelmét egy negyed milliárd aranykoronára becsülik. *Nelken* dr. tehát éppen a felét keresi meg annak az összegnek, amelyet a Népszövetség Ausztria részére külföldi kölcsönként megszavazott. *Nelken* dr. hatalmas vagyonát és jóvedelmét rövid négy esztendő alatt szerezte. Az amerikai milliárdosok karrierjei között sem találunk példát arra, hogy ilyen rövid idő alatt ilyen nagy vagyon keletkezzen semmiiből. *Nelken* dr. tehát rekordot állított fel és messze maga mögött hagyta a *Rockefeller*, *Vanderbilt*, *Astor* és *Harrymann*-dinasztiák megalapítóinak rekordjait.

Nelken dr. és társa, *Bellak* igazgató, akiről ugyanazt el lehet mondani, amit *Nelken* dr.-ról, most karrierjeik új állomásához jutottak. A *Castiglioni*-ház szolgálatába léptek még pedig olyan fényes feltételek mellett, amelyek még Bécsben is párjukat ritkítják. *Castiglioni* *Nelken* dr.-nak és *Bellak*-nak egyenként 250 ezer svájci frank évi jóvedelmet garantált. Ezt a negyedmillió svájci frankot tehát mindenesetre, minden körülmények között meg fogják kapni. Ez a jóvedelem — garantálva — még békében, amikor a bankok — aranykoronákban számítva — nagyobb részvénytökével dolgoztak mint most, elképzelhetetlen volt. Ezek után el lehet képzelné azt, hogy milyen összegeket fognak keresni *Castiglioni* új generálisai a garantált jóvedelemen kívül.

A királyi párt váró Temesvár.

Folynak az előkészületek. — Felvonulnak a Bánát összes nemzetiségei. —

(Saját tudósítónktól.) Az uralkodópár szeptember 22., 23. és 24-iki temesvári látogatására nagyban készül Temesvár közönsége. Az eddigi diszpozíciók szerint a magas vendégek szeptember 22-én reggel 9 órakor érkeznek udvari különvonattal Temesvárra. A józsefvárosi pályaudvarról autón a gyárvárosi román katedrálisba mennek, ahol ünnepi istentisztelet lesz. Innen a dóntemplomba, majd a szerb és a belvárosi izraelita templomba látogatnak el, ahol szintén ünnepi istentiszteleteket tartanak. A templomlátogatások után a tisztikaszinóban dezsónét szerviroznak a magas vendégeknek. Vasárnap délelőtt a Lloyd-soron készült királyi pavillomból nézi végig a király és családja a nagy etnográfiai felvonulást, amelyen a Bánát összes nemzetiségei eredeti népviseletben, több mint 30 ezer emberrel vesznek részt. A menet után a katonaság defilíroz. A felvonulás körülbelül három óra hosszáig fog tartani. A program több pontjának megállapításán lázasan dolgoznak a különböző bizottságok.

A polgármesteri hivatal a kö-

Háttérbe szorult a magyar kölcsön.

Politikai garanciák. — Benes cseh külügyminiszter nyilatkozata.

*Genf*ből táviratozzák: *Benes* csehszlovák külügyminiszter ma nyilatkozott a magyar kölcsön ügyéről. Szerinte ezt a kérdést a görög-olasz konfliktus erősen háttérbe szorította. A kölcsön körül nagy elővigyázatossággal kell eljárni, mert az eset nem ugyanaz, mint volt Ausztriával, ahol a nehézség pénzügyi és gazdasági természetű volt, míg Magyarországnál elsősorban politikai természetű. A Magyarország által adandó garanciák is nem annyira pénzügyi, mint politikai természetűek lesznek. A kisantant állásfoglalása ismeretes a sinajai határozatokból, a nagyantant azonban még nem jutott egységes állásfoglalásra. Lehet hinni, hogy a kölcsön meg lesz, de nem a legközelebbi jövőben és semmi esetre sem előzetes garanciák nélkül. Magától értetődő, hogy Csehszlovákia egy maga nem nyújthat kölcsönt vagy nem vállalhatja annak garanciáját amelyet másutt vesznek föl. Az egész kölcsönügy különben a Népszövetség jelenlegi ülésén kisebb szerepű, mint azt még röviddel azelőtt várhattuk.

*Budapest*ről táviratozzák: Az *Ujság* értesülése szerint gróf *Bethlen* István miniszterelnök és társai genfi tartózkodási idejüket meghosszabbítják, mert *Benessel* és *Nincsiccsel* akarnak újra tárgyalni. A figyelem most főleg a

vetkező hivatalos közlést adta ki: A nyert hivatalos értesítés szerint f. évi szeptember hó 22., 23. és 24-én a felséges királyi pár látogatásával fogja városunkat és Bánátot megtisztelni. Ez alkalommal *Timisoara* város vezetősége ősi tradíciójához híven a város polgárságához méltán kívánja a felséges családot fogadni és már a fogadtatásban is alattvalói örömet kifejezni. Felkérem ezért a város közönségét, hogy a fogadtatás és bevonulás, valamint a felséges vendégek ittartózkodása idején házakat, erkélyeiket, üzleteiket, zászlókkal, virágokkal, szőnyegekkel és draperiákkal díszítsék fel, továbbá, hogy az érkezés napján este 8 és 9 óra között a felséges királyi család tiszteletére rendezendő fáklyászmenet alkalmával ablakukat, üzleteiket világítsák ki és az ünnepi alkalomhoz híven díszítsék fel. Elvárja a városi tanács *Timisoara* város közönségétől, hogy a királyi család látogatása alkalmából a város régi loyálisához méltóan fogja hódolatát kifejezésre juttatni.

jugoszláv-magyar tárgyalások felé fordul. A két ország közeledésének módját már előkészítették és elsősorban gazdasági és kereskedelmi kérdések megoldását tervezik.

*Páris*ből táviratozzák: A *Temps* jelenti *Genf*ből: A magyar kölcsön elvileg már nem vita tárgya, csupán a részleteket kell megállapítani. A magyarok hajlandók a garanciákat megadni, de visszautasítják a nemzeti szuverenitás megsértését. A kisantant képviselői elfogadják Magyarország talpraállításának elvét. A megbeszélésektől jó eredmény remélhető az általános béke javára.

*Genf*ből táviratozzák: Tegnap délelőtt újabb kétórás megbeszélés volt *Bethlen*, *Daruváry* és *Benes* között. Magyarország gazdasági újjáépítésének lehetőségeiről tárgyaltak. Néhány nap múlva újabb összejövetelt tartanak ugyan ebben az ügyben.

— **Előfizetési ár egy hónapra:** nyolcmillió márká. *Berlin*ből jelentik: A német márká állandó és nagymértékű értékcsökkenése a német lapokon is eléggé észrevehető. A „*Berliner Tageblatt*” előfizetést hirdet szeptember hónapra s az előfizetés díja nyolcmillió márká. A hirdetés díját is fölemelték és most egy oldal hirdetésért egymilliárd és 250 millió márkát kell fizetni.

HIREK.

Vajda Zsigmondné temelése.

(Saját tudósítónktól.) A kunágotai *Vajda*-kastélyba beköltözött a gyász. Ma helyezték örök nyugalomra a kastély viruló, fiatal urnőjét: *kunágotai Vajda Zsigmond*nét, a tragikus körülmények között elhunyt uriaszonyt. A kastély szalonjában állították fel a ravatalt, amelyet elborítottak a virágok és koszorúk: az élők, az ittmaradottak utolsó bucsujelei. A ravatal körül ott állott a mélyen sujtott család, az aradi és budapesti rokonok, a kastély udvarában pedig a környék lakossága és az uradalom személyzete gyászolta a korán elhunyt fiatalasszonyt. A temetési szertartást *Csécsey* Imre aradi református lelkész vezette, aki magas szárnyalású beszédben bucsúztatta az anyát és a jótekonyság korán sirba szállt nemőjét. A bucsúbeszéd mélyeseges hatást gyakorolt a gyászolóokra. A szertartás befejeztével az érköporsót a családi sirbóthoz vitték, ahol örök nyugalomra helyezték *kunágotai Vajda Zsigmond*nét. A sirbóthban azon a helyen, ahol a kastély fiatal urnője alussza örök álmát, virágok illatoznak, hervadó emlékeztetői a szivből fakadó örök részvétnék.

— **Katonai behívások.** *Bucuresti*-ből táviratozzák: A vezérkar az 1924-es korosztály bevonulását október 1-re rendelte el. A törvény 53. szakasza értelmében a kedvezményes időtartamra bevonulókat november 1-re hívják be.

— **Állami beváltó pénztárak Németországban.** *Berlin*ből táviratozzák: A devizaforgalmat minden eddiginél szigorúbban fogják ellenőrizni. A német kormány evégből az egész birodalom területére kiterjedő hatáskörrel, korlátlan hatalommal deviza-biztos nevez ki, a birodalmi bank pedig sürgősen felállítja az állami beváltó pénztárakat, amelyeknél minden improduktív deviza és külföldi fizetési eszköz haladéktalanul benyújtandó.

— **Áthelyezték a temesvár-gyárvárosi rendőrkormányzókat.** *Buzika* János, a temesvár-gyárvárosi rendőrség eddigi vezetője áthelyezését kérte. A belügyminiszter teljesítette a kérelmet és áthelyezte a régi királyságban levő *Oltenitára*. Utódja *Mustetin Coriolan* kormányzó, aki eddig mint a bázási sziguranca-kirendeltség vezetője működött, a magyar nyelvet tökéletesen beszéli és új állását már el is foglalta.

— **Házasság.** *Szilvássy* István közismert aradi kárpitos-mesternek fia: *Szilvássy* Jenő volt aradi főhadnagy, jelenleg *Baja* város kultur-mérnöke e hó 8-án kötött házasságot dr. *Szauer Margit* urleánnyal, aki nemrég lett kinevezve *Baja* város közkörházának orvosnőjévé.

— **Női kabát szöveteket** *Strasernál* vásárolhat a legolcsóbban.
— **Fölösztják a Nyegus-dinasztia vagyonát.** A *Zágráiban* megjelenő *Rijec* belgrádi jelentése szerint elhatározták a montenegrói Nyegus-dinasztia vagyonának fölösztását.

— Elhunyt árvaszéki elnök. Budapesti távirat jelenti, hogy a Szent-János-kórházban 49 éves korában meghalt erdőberényi Németh Kálmán, Temesmegye volt árvaszéki helyettes elnöke.

— Hamis bankgyár Bessarabiában. Bucurestiből táviratozzák: A Jassyban felfedezett hamis bankjegyek ügyében lefolytatott vizsgálat megállapította, hogy a hamis bankjegyek Bessarabiából kerültek át Romániába. Bessarabiában nagy bankieggyár működik, ahol nemcsak bankjegyeket hamisítottak, hanem hamis okmányokat is nagyban gyártottak.

— A magasság világrekordja. Párisból táviratozzák: Sadi Lecoenti pilóta a repülés magassági rekordját 10.741 méterre javította meg.

— Elhunyt temesvári rendőrtiszt. Mann Miklós temesvár-gyárvárosi rendőrségi tiszt, aki évek óta állt a rendőrség szolgálatában, 45 éves korában elhunyt. Temetése holnap délután lesz.

— Ezerkoronás levélbélvegek. Magyarországon. Budapestről jelentik: A magyar posta igazgatósága több új bélyeget készül kiadni; köztük a Madonna-raizu ezerkoronás levélbélveget is, amely — az u. n. hivatalos bélyegektől eltekintve — eddig a lemagasabb névértékű magyar bélyeg lesz. Ez a magas névértékű bélyeg minden valószínűség szerint — egy újabb postatarifa emelésnek veti előre árnyékát.

— Zsebtolvajlások a temesvári állomásokon. Csorbán Liuba gazdálkodó feljelentést tett a temesvári zsebtolvajlásokról állomási rendőrségen, hogy a harmadosztályú váróteremben a zsebéből kilontak tíz dollárt. A gyárvárosi állomáson Andrei János hukövetői községi bíró pénztárcáját lopták el, amelyben 24 ezer lei készpénz volt.

— Aranyonlőtt rablóvezér. Bucurestiből táviratozzák: A csendőrség két órai ekkeseredett harc után aryonlőtte Bana rablóvezért, aki nyolc év óta terrorizálja Putna, Bacau és Háromszék megyéket.

— Tánciskola. Gencsivné táncosnő tánciskoláját október hó első felében kezdi meg a „Fehér Kereszt” nagytermében kezdő és haladó táncosok részére Beirakozások tisztviselői, iparos-, diák- és gyermek-colonékból a mai napon megkezdődtek lakásán. Str. George Ionescu II. (Gróf Károlyi-u. 7.) sz. alatt.

— Szerencsétlenül járt éleli örökös. Bischa István, a timisoarai Gyapjúipari r. t.-nél alkalmazott 62 éves éleli örökös hétfőről keddre virradó éjjel oly szerencsétlenül esett egy gödörbe, hogy jobb felső lábán törést szenvedett. A mentők a kórházba szállították.

— A vallásos zsebtolvaj. Mustetiu Koriolán, a temesvár-gyárvárosi rendőrség új vezetője letartóztatta Rabinovitz Hermann bucarestii lakost, aki néhány nappal ezelőtt Timisoarára érkezett és Welsz Lipót gyárvárosi Háromkirály-utca 10. sz. alatti divatüzletéből ötven méter zefírt loptott. Rabinovitz tagadta a lopást és a loptott árut sem sikerült megtalálni. Kedden reggel jelentkezett Bariu Lázár kapitánytól, a büntetőosztály vezetőjénél és elmondta, hogy vallásos zsidó, aki a szent ünnepeken vallani akar. Bevallotta, hogy két év óta zsebtolvajlásból tartja fenn magát. Több ízben le volt csukva és beismerte azt is, hogy a zefírt a lopta el a kereskedő-

tól. Bemondása alapján a loptott árut megtalálták a Központi-fürdő büféjében, ahol megörzés végett helyezte el. A vallásos zsebtolvajt átadják az ügyészségnek.

— Iskolás fiúk éjjeli mulatóhelyen. Tegnap éjjel a temesvár-gyárvárosi rendőrség razziján megdöbbentő jelenségre akadt a razzit vezető rendőrtiszt. Az egyik éjjeli mulatóhelyen két rövidnadrágos, 14—15 éves diákiuscskát talált, akiknek nem ez volt az első ottani látogatásuk. A rendőrtiszt leigazoltatta a két kiskorút, akikről kiderült, hogy magasrangú timisoarai főtisztviselők gyermekei. Az esetről értesítették a szülőköt és a fiúk tanárait is. Az éjjeli mulatóhely tulajdonosa ellen eljárás indult. Az eset Timisoarán nagy fel-tűnést keltett.

— Megmérgezett család. Lugos-ról jelenti tudósítónk: Riesz Jakab lugosi fésűs, nős fiának családiával közös háztartásban élt. Csütörtökön az ebéd megkezdése után mindannyiukat erős rosszullét fogta el úgy, hogy az egész családot kórházba kellett szállítani, ahol Riesz Jakab, dacára a gyors orvosi segítségnek, az éjszaka folyamán meghalt. A többiek állapota súlyos. Több mint valószínű, hogy huszmérgezés esete forog fenn. A vizsgálat megindult.

— Halálozás. Klein Salamon timisoarai (temesvári) nyugalmozott községi tanító aki több mint negyven éve nevelte a gyárvárosi ifjúságot, 65 éves korában meghalt. Az elhunyt irodalmi téren is működött.

— Új Harding-bélyeg. Newyorkból jelentik: Szeptember 2-án új ideiglenes kétféletes bélyeg került forgalomba Amerikában. Az új bélyeg az elhunyt Harding elnök képét ábrázolja. A bélyeget Marionban, az elhunyt elnök városában hozták először forgalomba. A színe sötét s rajta az 1865-ös és az 1923-as szám. Harding születésének és halálának évét feltüntetve. Az első készlet háromszázezer bélyegből áll s a rendes kétféletes bélyegeket két hónapon keresztül fogja helyettesíteni.

— Szédülés és rohamok. Sokan a belek rendetlen működésének eredményei és rőtön elmúlnak. Ha Koprol-lal, az ideális főzött csokoládé hashajtóval szabályozzuk székletünket.

— Rablóhadadás fénves nappal. Schiffer Boldizsár temesvár-ronáci lakos kedden délelőtt feljelentést tett a rendőrségen, hogy a betegségyező pénztár kapuja előtt egy jól öltözött, kávéhárra ruhás kis szőkehatású fiatalember hirtelen nekiurott és elrabolta pénztárcáját, amelyben 1300 lei készpénz volt. A nyomozás megindult.

— Az új divatvezérek. Párisból írják, hogy most már teljesen kialakult hogy az őszi idény divatszine a barna lesz. A sötétbarnától a világos aranybarnáig a barna szín egész skáláival találkozunk majd a női toalettékben, sőt egy-egy nőn is, mert a divathölgyek összel ilyenformán fognak öltözni: a köppenyruha sötétbarna lesz, a ruha világosabb árnyalatú, a kalán más tónusú barna selveméből vagy filcből készül s a szarvasbőrrengő és a lédikóalakú ridikül szintén barna színű lesz. A második divatszín a mandulazöld, de emellett előkelően hat a kék és a fekete is. A szabás eltér az egyenes vonaltól és a köppeny és kabát díszítésén harangformájú s a ruhák általában bluzosan omlanak a csipő körvonalán.

Bonyodalom a fiumei kérdés körül.

— Franchet d'Esperay Belgrádba utazott. Figyelmeztetés Olaszországnak. —

Párisból táviratozzák: A *Matin* belgrádi értesülése szerint Pasic jugoszláv miniszterelnök Poincareval való legutóbbi tárgyalása alkalmával megkérte a francia miniszterelnököt, intervenáljon *Musolininál* a fiumei kérdés ügyében. Pasic és Poincare egy javaslatot dolgoznak, amelyet megküldenek Olaszországnak. Abban a tényben hogy Franchet d'Esperay francia tábornok Pasiccsal egyidejűleg Párisból Jugoszláviába utazott, Olaszországnak szóló jelentős figyelmeztetést látnak és arra lehet következtetni, hogy a fiumei kérdésben Franciaország Jugoszlávia oldalára áll. Erről különben Poincare kétséget kizáróan értesítette is az olasz kormányt.

Rómából táviratozzák: *Musolin* a szombatot nemzeti gyásznappal nyilvánította. Valamennyi

középületen a zászlót félárbőcra eresztik, a színházak és szórakozóhelyek zárva maradnak. A *Messagero* szerint Olaszország és Jugoszlávia között tizenötödikén új helyzet alakul ki. Olaszország szándéka, ha Jugoszlávia javaslatait visszautasítja, teljes akciószabadságával él.

Belgrádból táviratozzák: A fiumei kérdés ügyében kiküldött bizottság végelegesen elkészítette Fiume adminisztrációjára vonatkozó javaslatát. Eszerint Fiume városát tizenkét hónapon keresztül egy paritásos bizottság fogja kormányozni, amely idő alatt mindkét kormány elintézi a vitás kérdéseket a rapallói egyezményben megállapított döntőbírság mellőzésével. A fiumei és a Baross kikötő egy — a kereskedelmi törvények alapján megalakuló olasz-jugoszláv konzorcium igazgatása alatt fog állani. Ezt a megállapítást mindkét kormány köteles tizenöt napon belül ratifikálni.

Szanatórium Apponyi kastélyából.

(Időgen kézen az ősi Apponyi-birtok.)

Eberhardról jelentik: Apponyi Albert gróf gyönyörű eberhardi birtokát félévvel ezelőtt megvásárolta az amerikai szlovák liga. A vételár hat millió cseh-szlovák korona volt. Ennek idején Krausz Simon budapesti bankár közvetítette az eladást, amelybe Apponyi azért ment bele, mert a cseh-szlovák kormány ismételtén megtagadta tőle a beutazási engedélyt.

Az amerikai szlovák liga a cseh-szlovák földművelésügyi kormányval tárgyalásokat folytatott egy szlovák gazdasági akadémia létesítése iránt, amelynek már az ősz szel meg kellett volna nyitni a birtokon, ám Gessay, az amerikai szlovák liga elnöke nem hajlandó egykönnyen belemenni az üzletbe, miután a kormány nem akar nagyobb pénzáldozatot hozni. Gessayék tehát másfelé orientálódnak és hajlandók a negyvennyolc szlo-

bából álló kastélyt a hozzátartozó negyvenöt holdnyi kiterjedésű parkkal egy magántársaságnak eladni, amely magántársaság pozsonyi pénzemberekből rekrutálna és ideg-, valamint elmeszanatóriumot szándékozik az ősi Apponyi-kastélyban berendezni.

Tegnap a pozsonyi társaság küntjárt Eberhardon és megtekintette a kastélyt, amelyben Apponyi fia feleségével, Odescalchi hercegnővel és édesanyjával, Apponyi Albertnével még ezidőszere bentlakik. Gessay is a társasággal volt. A pozsonyi vendégek elragadtatással nyilatkoztak a remek vidékről, a parkról, amely igen alkalmas a kívánt célra. A pozsonyi pénzcsoport részvényitársasági alapon állítaná föl a szanatóriumot. Másfél millió cseh-szlovák korona jegyzése már biztosítva van.

társor azonban gyengén látszik s így az AMTE. kapu egyetlen egyszer sem jutott veszélybe. Bíró: Steinhübel.

Az ipari hitelintézet.

(Belgiumban készül az új román fémpénz.)

Bucurestből táviratozzák: Brătianu Vintila pénzügyminiszter a jövő héten a Banca Nationala kormányzójával együtt megállapítja az ipari hitelintézet működésére vonatkozó legutolsó diszpozíciókat. Az intézet vezérigazgatója Georgiu pénzügyi, vagy Popescu közlekedésügyi államtitkár lesz. Aligazgatónak pedig Manolescu volt iparügyi államtitkárt nevezik ki.

A pénzügyminisztérium által kiküldött fémpénz-bizottság elfogadta a belga királyi pénzverde ajánlatát az új román ércpénz verésére.

Sport.

— AMTE—TMTE. 1:0 (0:0.) Az AMTE, dacára állandó fölényének, a goaliszonyban szenvedő csapatsora miatt, csak minimális goalkülönbséggel tudott győzni. A győztes goalt is a centerhalf-ot játszó Fuhrmann rugta, kapuelőtti kavardásból. Az erősen tartalékoló TMTE. csapatában a közvetlen védelem remekelt, a halisor és a csap-

LEGUJABB. Mussolini családott Angliában.

(A Népszövetség titkos ülést tartott.)

Genéből táviratozzák: A Népszövetség tanácsa tegnap este szigorúan bizalmas ülést tartott, mert Mussolini közölte, hogy Korfu kiribítését nemcsak attól teszi függővé, hogy Görögország teljesíti-e a nagyköveti konferencia feltételeit, hanem előzetesen elvárja a kortui megszállás költségeinek, 15 millió lírának a megtérítését. A tanács az ülés után azonnal táviratozott Párisba a nagyköveti konferenciához és közölte, hogy tudomásul veszi a nagyköveti határozatot, szeretné a válságot minél előbb megoldani és kívánja, hogy a nagy

követi konferencia tájékoztassa a Népszövetséget az esetleg szükségesnek mutakozó tárcvalások megindításáról.

Londonból táviratozzák: Mussolini legutóbb nyilatkozott a Daily Telegraphnak és kijelentette, hogy kormányrajutásakor Angliában természetes jóbarátot látott és igyekezett a jóviszonyt szorosabbá tenni, de kevés bátortást talált és most mély csalódást érez. Az angol közvélemény nagy részében erős ellentét nyilvánult meg Olaszország jogos követeléseivel szemben.

A franciák már tárgyalnak a németekkel.

(A berlini francia nagykövet meglátogatta Stresemann-t.)

Londonból táviratozzák: Több nagy vezető orgánus értesülése szerint a Ruhr-kérdésben és a jóvávitelben a legközelebbi napokban új fordulat várható és a közeledés bekövetkezik. Állítólag a berlini francia nagykövet közvetítésével Németország és Franciaország között közvetlen tárgyalás folyik. Az Evening Standard azt írja, hogy a megegyezés már előrehaladt stádiumban van. A Daily Ex-

press szerint a berlini francia nagykövet szombaton meglátogatta Stresemann kancellárt hivatalában és szóbeli értesítéseket vett át német vezető tényezőktől. A brit Párisban ebben a formájában nem tartják helytállónak, de az óvatos válasz csak megerősíti a feltevését, hogy a nagykövet tényleg járt a kancellárnál és ezzel az első lépés megtörtént a közvetlen tárgyalások előkészítésére.

Irodalom, művészet

* **Heti műsor a temesvári nyári szinkörben.** Szerdán: Elvált asszony. Pásztor Ferike és Lengyel Irén felléptével. Csütörtökön: Csárdáskirályné. Pásztor Ferike és Sárvay Rózsi felléptével. Pénteken: Levendula. Pásztor Ferike, Lengyel Irén felléptével. Szombaton: Három a tánc. Pásztor Ferike felléptével. Vasárnap d. u. 3 órakor: Csárdáskirályné. Pásztor Ferike és Sárvay Rózsi felléptével. Este: Három a tánc. Pásztor Ferike felléptével. A szinkör széltől, esetleges hidegtől teljesen védett. Az igazgatóság teljesen rendbe hozta a szinkör helyiségét. A színpad fényárban uszik, a nézőtér is kellemes és tiszta.

* **Az aradi színház heti műsora.** Szerda: Névtelenek. színmű. Bemutató C. bérlet. Csütörtök: Névtelenek. színmű. A. bérlet. Péntek: Névtelenek. színmű. B. bérlet. Szombaton: Szép asszony kocsi. operette bemutató C. bérlet.

* **Vendégszereplés az aradi színházban.** Az Aranymadár tegnapi előadásán az operett-társulat további két új tagja mutatkozott be. Somogyi Emmi szubrett szépen táncol, kellemes hanggal rendelkezik, játékán is érzik a rutin. Ekacs Ferenc, a másik új tag táncos-komikus. Kifűnő táncos. humora is közvetlen, kellemes énekel. Azt hisszük, az operett-együttes ezzel a két taggal már teljesen egész. Pattantus a Miokai bonviván szerepét énekelte tőle telhetőleg elég elfogadhatóan.

az aradi színház legújabb operettbemutatója a legnagyobb lelkesedéssel készülnek a szereplők. Az újdonságban csaknem az egész operett együttes játszik. A két női főszerepet Balogh Böske, akinek ez lesz az első fellépte az új szezonban és Kovács Kató játsszák. A férfiak közül Tompa, Selmezi és Pattantus a főszereplők. Az operett-újdonságnak bájos és mulatságos a librettoja, zenéje pedig bővelkedik a dallamos, lágy keringőkben és pattogós táncszámokban. A színház igazgatósága méltó kiállításban hozza színre az újdonságot.

* **Zongoraleckéket vállal a legfelsőbb fokig Masánszker Böske,** Wienben áll. képesített zongoratanárnő (Bulev. Reg. Maria No. 20., II. em.)

— **Fotoszalón.** Weisz Lipót fotoszalónja Str. Bratianu 12. (Weitzer utca 10.) Gyermek-, portait és interieur-felvételek a legszebb kivitelben eszközöltetnek.

* **Jacobi Viktor hátrahagyott operettje.** Budapesti jelentik: A Fővárosi Operettszínház szerződést kötött Jacobi Viktor örökösével, amely szerint a színház előadja az elhunyt komponistának „Úszó rózsza” című hátrahagyott operettjét, azzal a változással, hogy az operett zenéjéhez Martos Ferenc és Bródy Miksa új szöveget írnak, a zenét pedig Szirmai Albert régi Jacobi-operettek énekszámával kibővíti. Az eredeti terv szerint Petrács Sárinak kellett volna az operett fő női szerepét játszani, mint ahogy azonban Petrács külföldön tartózkodik, a színház Péchy Erzsinek szánta a szerepet.

* **Aradi mozi hírek.** Az arany háromszög című nagyszerűen felépített kalandfilm második része. A hialál küszöbén keddi bemutatója éppen olyan nagy és elhatározó sikert ért el, mint az izgalmasan felfejlődő első rész. A második rész, amely az első pillanattól kezdve mélyesen meg fogja a néző érdeklődését, amelynek szinte lenyűgözi a felkelt a sok-sok izgalmas jelenet, amelyek az aranyháromszög handitáinak és az őket üldöző ellenfélnek élet-halál küzdelmét elevenítik meg, még csak szerdán kerül színre az Urániában. — Odüsszeus visszatérése címmel páratlanul érdekes filmjáték kerül még csak szerdán vetítésre az Apollóban. A régi görög mitológia egyik legszebb elgondolásában és történéseiben drámai lendületű, igazán megkötő epizódja, modern miliőbe áthelyezve, a régi görög szereplők egyénisége és élete modern emberekbe, a mai fajaiba átültetve kerül színre az Apolló vásznán s a filmjáték vonzó erejét nagyban növeli az is, hogy a vezető férfiszerepet Albertini Luciane játssza. — Az ezüstkirály, a mai modern filmtechnika egyik legcsodásabb, legnagyobb szerűbb alkotása ez a hatalmas filmattrakció, amely mesészöveg, színjátzás és kiállítás tekintetében messze kimagaslik a mostani „nagyfilmek” közül is. Brunno Kastnerrel a címszerepben vasárnap kerül először bemutatásra az Apollóban.

Közgazdaság.

Gyengül a svájci frank.

A mai zürichi jegyzések szokatlanul nagy arányban szöktették előre a nyugati valuták árait. London 10, Newyork 1.50, Páris 0.60 Milano 0.75 svájci frankkal javult tegnap óta, ami a svájci frank súlyosabb gyengülésének folytatása. A leu és a magyar korona nem változott, a márka azonban ma átlépett a milliommódreszek sorába és hat nulla áll előtte. Belföldön ma nem volt forgalom.

Bucuresti tőzsde és belföldi magánforgalom a görög keleti és az izraelita ünnepek miatt szünetelt.

Zürichi nyitás (Szeptember 11.) Berlin 0.00011, Newyork 557.25, London 2531, Páris 31.65, Milano 24.60, Prága 16.6250, Budapest 0.03, Belgrád 5.95, Bucuresti 2.50, Varsó 0.0023, Bécs 0.007850.

Zürichi zárás. (Szeptember 11.) Berlin 0.000009, Amsterdam 219, Newyork 557.50, London 2532, Páris 31.8250, Milano 24.8250, Prága 16.6650, Budapest 0.03, Belgrád 5.95, Bucuresti 2.50, Varsó 0.0023, Bécs 0.007850.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Szeptember 11.) Napoleon 69200, Amsterdam 7534—7974, Belgrád 207—220.20, Berlin 0.000250—850, Bucuresti 90—102.10, lei 91—103.10, London 87220—91600, angol font 877000—92100, Milano 830—885, lira 840—895, Newyork 19250—20350, dollár 350—260, Páris 1089—1155, francia frank 1104—1170, Prága 575—619, Varsó 0.08—0.65, Bécs 0.2740—29.60, Zürich 3440—3660, svájci frank 3460—3680.

Bécsi hivatalos ártolyamok. (Szeptember 11.) Prága 2125, Belgrád 765, Budapest 3.80, Varsó 0.2550, Milano 3158, Bucuresti 318, London 322200, Newyork 71060, Páris 4040, Zürich 12750, Berlin 0.0950.

Butorok

a legjobb kivitelben állandóan raktáron és mérsékelt árk mellett kaphatók: 18778

VICTORIA-butorgyár,

ARAD, Strada Ioan Calvin 42.

Lerakat: Neuman palota, (Strada Moria.)

!! Alkalmi olcsó vételek !!

Str. Petre Rareș (Baross Gábor-utca) 23 régi számú ház minden elfogadható áron. Str. Petre Rareș (Baross Gábor-utca) 5 régi számú ház és Str. Teodor Serb (Török Gábor-utca) 4 régi számú ház elfogadható lakással és kerttel eladó.

Haász Albert irodája által Str. Romanului 5. (Zrinyl-utca).

Németh Náczinál

ostörtökön 5174

disznótörős vacsora

vagonyár mellett.

Férfi- és női szövetek, VELOUROK, dubl-es télikabát-szövetek nagy mennyiségben raktárra érkeztek.

ORIENT divatáruház

Arad, Bul. Reg. Maria (Salacz-utca) sarok 18. sz.

1 Mtr. 150 cm. széles tiszta gyapjuszövet 190 lei. — 1 méter párizsi kötött selyem 425 lei.

Mintákat ingyen és bérmentve küld ORIENT.

**Oszi felöltő- és ruha-
ujdonságok megérkeztek!**

JULIU PLESZ GYULA

ééghez, Arad, Str. Col. Priel (Vörösmarty-u.) 3., a színház hátaó helyé
ratával szemben. Külön mértékostály. Saját angol és francia diva
szalon. Olcsó szolid árak. Dus választék. Kérem a névre ügyela

Hirdessen az

„Aradi Közlöny”-ben,

és hirdetése megjelenik a

„Bánáti Közlöny”-ben is.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésokről:

Az apróhirdetések díját szavak sze-
rint számítjuk.

Minden szó hirdetésé ára 2 lel.

Vastagabb betűvel 4 lel.

A vastagabb betűvel kívánt szava-
kat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 6 óráig ve-
szünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig
20 lel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a
jogot, hogy az olyan apróhirdetés szö-
vegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti
alakjában nem közölhető, megvál-
toztassa.

Levelezés.

ÉDES MICIKÉM, 15-én elsővel utazom
Váradra. Várni foglak. Cica. 5130

Alkalmazás.

HÁZIKISASSZONYNAK varráshoz is ér-
tő urileány, HÁZVEZETŐNEK per-
fektül főző és a háztartás és gazdaság
teljes önálló vezetésében jártas komoly
asszony és egy önálló konyha-, gyü-
mölcs- és virág KERTÉSZ azonnal fel-
vétetnek Dvoratsek ügyvédrosnál, Be-
liu, Bihar megye. 5151

SEGÉDET keresek a női divatszakkából,
ki perfectül beszél románul. Ajánlatok
küldendők Lissom Sándor, Arad, Piata
A. fanca 2. 5160

BIZTOSÍTÁSI üzletszerzők fixummal
és magas jutalékkal felvétetnek Tenner
& Böhm cégnél Arad, Széchenyi-ma-
lomban. 5171

TANULÓLEÁNYOK felvétetnek Maltry
ur szabónál Arad, Strada 20 Decemvrie
4. (Hasszinger-utca.) 13325

Lakás.

EGY szoba és mellékhelyiségekkel álló
lakás átadó lelépés ellenében. Cím Aradi
Közlöny kiadóhivatalában. 5121

BELVÁROSI bármily célnak megfelelő
iroda teljes berendezéssel eladó. Cím
Wallinger-irodában, Arad. 13323

HAROM SZOBÁS földszint utcai lakás
lelépés ellenében átadó. Cím az Aradi
Közlöny kiadóhivatalában. 5162

Vétel és eladás.

VASZON-ERNYŐ üzletbejárat fölé, bussz
nált, de jókarban, hozzá való teljes vas-
felszereléssel eladó. Cím az Aradi Köz-
löny kiadóhivatalában. 5000

FINOM női fehérnemű, ágynemű, buto-
rok, iróasztalok, női ruhák, dísz tárgyak,
kézimunkák, kép, függöny, stb. eladó.
Arad, Strada Consistorului 8. (vlt
Batthyány-utca 23.) I. emelet jobb. 1000

ANTIK tárgyakat, díszműveket, kézi-
munkákat, függönyöket, szőnyegeket,
fehérneműt stb. bizományba veszek.
Arad, Strada Consistorului 12. (vlt
Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán
és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst
tárgyakat, perzsa és szírnaszőnyege-
ket, egész gyűjteményeket a legmag-
sabb árban vásárol a Salon Artistique
Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer
Eliz-palota.) 11895

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKIN-
TETTEL sürgősen keresünk antik buto-
rokat, perzsa szőnyegeket, festménye-
ket, műtárgyakat, régi üveg és porcellán
tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös
munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk.
Szépművészeti Szalon Arad, Ortutay-
palota. 13573

SCHUNDA-féle pedálos cimbalom eladó
Arad, Strada Georgehe Lazar 6. (Simo-
nyi-utca.) 5172

KERESEK használható régi cserép kály-
hát és fürdőszoba berendezést. Boros
mérnök Arad, Bulev. Regele Ferdinand
10. (József főherceg-ut 19.) 5173

URI NYEREG, teljesen jókarban levő,
megvételre kerestetik. Ajánlatot Aradi
Közlöny kiadóhivatalába kérek. 5144

KERESEK kevésbé használt 3½-4 mé-
ter ebédőszőnyeget. Ajánlatokat Aradi
Közlöny kiadóhivatalába. 14014

EGY szőlőprés, borszivattyú és turia-
csolette vadonatul eladó. „Comissio”
Arad, Bulev. Regina Maria (Andrássy-
tér) 20. az udvarban. 5007

CSERESZNYEFA hálószoba, konyha bu-
tor, kézimunka függönyök eladók. Cím
Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5131

ÜRES kőolajos hordókat veszek Gut-
mann Samu, Arad. 14014

NYERSBORKÖVET veszek min-
den mennyiségben Irom Arnold Arad
Str. Grigorie Alerandrescu (Bercsényi-
utca) 39. sz. 13631

Ingatlan.

A STR. NICU FILIPESCU No. 11. sz.
alatt egy kisebb egyemeletes sarok új
bérház a Piața Catedralei mellett jutá-
nyos áron eladó. Cím az Aradi Közlöny
kiadóhivatalában. 5161

KÜLVÁROSI sarokház szatócsüzlettel,
négy kisszobás lakással 150.000 leiert
eladó. Egész elfoglalható október 1-ére.
Uranus-iroda Arad, főpostával szemben.
13929

Különféle.

ARADON, belvárosban levő berendezett
utcai iroda és raktárhelyiség kihasználá-
sa céljából közreműködő társat keresek.
Más üzleti kombinációtól sem zárkózom
el. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivata-
lában. 5120

TÉLI TARTÁSRA rugott-jóság, juhok,
előhasi úszók elvállaltatnak „Géza” ma-
jor-1 gazdaság Temesvárt, u. p. Fibla.
5129

ARSICS Angel piros igazolványa elve-
szett. Kéretik a timisoarai (temesvári)
rendőrségen leadni. 23

A Simay-fürdő büfféjében

ma és mindennap frissen készült
villás reggeli és egyéb ingyen
falatok pontos kiszolgálás mellett
kapható. 18825

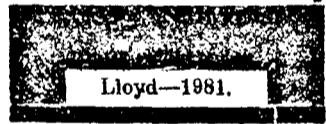
Építészek! Bányák! Vállalkozók! Vizszonteladók!

Saját készítményű kubikos és nyárfa talicskák
elsőrangú kivitelben, szolid árak mellett kaphatók: 14012

AUFRICHT MIKSA, tűzifa, épület-, fenyő-szereszm-
és műbutor-fékeskedésében. IRODA: Strada Buour 8. Telefon 10.

ARAD, Bulev. Victoriei 1-2. Telefon 69.

Fatisztviselő,

Lloyd-1981.

hadatall területben nagyobb gyakorlattal, köny-
való levelező, mielőbbi belépésre turdai fiók-
hos kerestetik. Megfelelő lakás, fűtés, világítás,
természetben. Részletes ajánlatok referenciák-
kal, bizonyítványmásokkal
Szemes Károlyhoz, Cluj intézendők.

Az Aradi Központi Kabaré

téli helyiségében estánként a kabaré igazgatósága a legszemé-
césőbb műsort állította össze. A kabaré előadásokat a telje-
sen átalakított bar helyiségében tartják és a nemzetközi műsor
legkiemelkedőbb asámal a következők: BORSZÉKY nőimitátor,
aki nemcsak ének-művészetével, hanem szenzáció teaeljével
is általános feltűnést kelt. ☐ A magasabb táncművészetet
képviselel DAGMAR és HANSEN, akik az új műsor keretében
apocstáncot lejtének. ☐ STEFANI TOC átváltozó táncmű-
vész. ☐ DUMITRU kézegyensúlyosó. ☐ CONSTANTIN
és LUCI román táncművészek. ☐ CSREJ Kató és LÉVAY
Gyula táncosok fellépései emelik a műsort világhíres művora.
Az igazgatóságnak sikerült szeptember 15-től levezényeltetni
VALERICA DRAGOMIR román gyermek-komikus, aki a kö-
☐ zelműltben a királyi udvarnál is előadást tartott. ☐

A műsor keretén belül Csányi Mátya, az aradi Vároei
Színház karmesterének vezényletével azalon kvártett
☐ játszik. ☐ Előadás után záróráig parkett-tánc. ☐

Hirdessen a

„Bánáti Közlöny”-ben

és hirdetése megjelenik az

„Aradi Közlöny”-ben is

AURORE éthergyár kizárólagos aradi
képviselője:

Dobiaschi Dörner cég,
ARAD,

Str. Episc. B. Radu (Magyar u. 3.)

Etherok, essentia, keserűs, olomcu-
kor, azonkívül hangyasav, chlorbarium,
sósav, antichlor, chromka, kénátrium,
sarga rézszes, sellak, salmiak, snb.,
Harry és Robinson cipőkrémek, mosó
és toilette-szappanok, robbanásmentes
bádogtartányok. 13325

Banátban mindennemű
árut, terményt
évtizedek óta
gyorsan
SCHATTELES ÜGYNÖKSÉG, LUGOS.
Telefon 16. 5111

CREME MADELAINE

Kiváló hatású kozmetikai készítmény
széplő bőrtész (mitesszer) pattanások,
arcvörösség, májtoltok és arcbőr min-
den tisztatlansága ellen. — Készítik:

Dr. Földes & Hehs

gyógyszerészek, pipere szappan és
vegyészeti gyár: Arad, Micalaca.
Budapest Bertalan-utca 26. Margit
creme gyár. Ügyeljünk a márkára, óva-
kodjunk a hamisításoktól és hason-
nemű utánzatoktól. 13391

Publicație de licitație.

La pepiniera Statului Ceala se
va licita în ziua de 25 Septembrie
ora 10 a. e. un taur de 6 ani în
condiție buna.

Ofertele inchisa împreuna cu
vadi u de 10 procente se vor
inainte la Administratie Pepinierei
pâna la ziua fixata pentru licitație.

Setul pepinerei Ceala:

5185

Lorand.

Mütrágya
raktárra érkezett

Aradvármegyei
Gazdasági Egyesület

14105